

ЕКОНОМІЧНИЙ АНАЛІЗ РОБОТИ ТОРГОВЕЛЬНОГО ПІДПРИЄМСТВА (НА ПРИКЛАДІ ТОРГОВЕЛЬНОГО ДОМУ «ІМПЕРІЯ» ФОП «СЕРЕДА Ю.А.» ПРИАЗОВСЬКОГО РАЙОНУ ЗАПОРІЗЬКОЇ ОБЛАСТІ)

Вознюк Ю.Є.

Таврійський державний агротехнологічний університет

Сьогодні одним з ключових секторів споживчого ринку є торгівля, яка в даний час забезпечує десяту частину всіх податкових надходжень до бюджету країни. Саме цим обумовлюється *актуальність економічного дослідження* на торговельному підприємстві.

Об'єктом дослідження є діяльність торговельного підприємства «Імперія» ФОП «Середа Ю.А.» смт. Приазовське Запорізької області. *Предмет дослідження* - організаційно-методичні аспекти аналізу діяльності торгового підприємства.

Головною метою дослідження є аналіз діяльності торговельно-роздрібного підприємства «Імперія» ФОП «Середа Ю.А.» та виявлення шляхів її удосконалення.

Проведений економічний аналіз засвідчив наступне. Товарообіг «Імперії» у 2018 році, порівняно із 2017 роком, зріс на 196905,7 тис. грн., що склало 289,1%. Чистий дохід від реалізації товарів та послуг зріс на такий самий відсоток. Рівень чистого доходу до товарообігу, що у 2017 році склав 83,3%, не змінився і у звітному 2018 році. Витрати обігу також значно зросли. Темп їх приросту склав 6809,4%. Їх взаємозв'язок із товарообігом також зріс на 5,9% у порівнянні із 2017 роком. Хоча показник витрат збільшився, прибутки від торговельної діяльності також зросли на 4229,2 тис грн., тобто на 415,9%. Це трохи більше ніж у 4 рази. Тому і рівень рентабельності, що характеризує ефективність роботи торговельного підприємства і визначається відношенням прибутку до товарообігу, зріс на 49%.

Валовий товарообіг включає оптову та роздрібну реалізацію товарів. Тут можна сказати, що підприємство у звітному році зробило великий стрибок в своєму розвитку. Валовий товарообіг у порівнянні із бізнес-планом керівництва зріс на 65025 тис грн., що склало 32,5%. Порівнюючи ж з попереднім роком, то ця цифра збільшилась майже у 4 рази (на 289%). Із валового частка роздрібного товарообігу складає 66%. Вона майже наближена до планового показника (65,8%).

«Імперія» користується популярністю серед юридичних та фізичних осіб. Обсяг їх закупівель різний, це залежить від наявних у них грошових коштів та потреб. За звітний період найбільше було реалізовано товарів для шкіл та дитячих садків (41,1%), а найменше - державним адміністративно-управлінським організаціям (7,2%). Щодо структури товарообігу підприємства, то слід відмітити, що за останні кілька років значних змін серед розподілу продаж не виникло. Лише кількість товарообігу збільшилась майже у 3 рази.

Як у 2017 році, так і у 2018 році, найбільшу питому вагу у загальному обсязі оптового товарообігу зайняли дитячі товари. Серед них найбільше продали дитячого одягу, взуття та аксесуарів. У порівнянні з 2017 роком у цьому розрізі обсяг продаж зріс на 23246,84 тис грн., тобто на 358%. Друге місце посідає номенклатурна група «Продукти харчування та безалкогольні напої». У 2018 порівняно з 2017 роком, обсяг обігу цих товарів зріс на 15875,55 тис грн., що склало 327%. Також зріс обсяг продажу техніки групи «Побутова хімія та гігієнічні засоби». У 2017 році питома вага продажу цієї товарної групи була найнижчою (3%), але у 2018 році обсяг товарообігу зріс на 5614,82 тис грн, що склало 810%. Це і був найвищий темп приросту за рік. Найнижчий відсоток продаж у 2018 році склала група «Поліграфічна продукція» (4%). Проте порівняно з 2017 роком темп приросту склав 206%. Порівняно найнижчого темпу приросту зазнала дрібна побутова техніка. Обсяги товарообігу збільшились на 3328,19 тис грн., тобто на 160%. Найбільший відсоток продаж за обидва роки склали дитяче взуття (10% у 2017 р. та 10,2% у 2018 р.), а найнижчий – косметика (0,3% у 2017 р. та 0,5% у 2018 р.).

Економічний аналіз витрат підприємства засвідчив, що розподіл витрат змінився. У 2017 році лєвова частка витрат обігу припадала на адміністративні витрати (81,93%), оскільки товарообіг, порівняно з 2018 роком був майже у 3 рази нижче. У 2018 році ж основну частину витрат обігу складають витрати на збут продукції (98,78%). Темпи приросту цих витрат, у порівнянні з 2017 роком, вражають. Вони зросли на 16310,8 тис грн., що склало 38198,59%. Майже не змінились обсяги адмінвитрат - вони зросли на 5 тис грн., що склало 2,55%. Але відбулось зниження інших операційних витрат на 0,4 тис грн., що склало 66,67%.

Із загального обсягу товарообігу лише 0,35% припадало на витрати у 2017 році. У 2018 році темп приросту склав 6809,43% і підняв питому вагу витрат у валовому обсязі товарообігу до 6,25%. У 2018 році обсяг товарообігу підприємства зріс на 289,1%, це пояснює і підвищення рівня витрат обігу на 5,9% порівняно з 2017 роком. Індекс рівня витрат показує як змінились витрати за 2 роки, що порівнюються. Якщо порівнювати ці 2 роки, то сума перевитрат становила 16546,68 тис грн., тобто темп їх підвищення становив 1675,93%.

У ході аналізу прибутку і рентабельності «Імперія» ФОП «Середа Ю.А.» розглянуто динаміку зміни обсягу балансової вартості, чистого прибутку, рівня рентабельності та фактори, що їх визначають (величину валового доходу, рівень витрат обігу, розмір податків та ін.). Отже, показники, які характеризують прибутковість підприємства збільшуються. Наприклад, прибуток від реалізації збільшився на 4229,2 тис грн., що склало 415,9% порівняно з 2017 роком. А це в свою чергу потягнуло і зміну чистого прибутку на той самий відсоток, збільшивши цей показник на 3467,9 тис грн.

Факторний аналіз чистого прибутку показав, що за рахунок змін в обсязі товарообігу, чистий прибуток зріс на 196905,7 тис грн. Пов'язане з цим зростання витрат обігу та собівартості реалізації потягнуло за собою і зниження чистого прибутку на 16315,4 тис грн. та 143543,5 тис грн. відповідно. Заборгованість перед бюджетом, а саме податок на додану вартість та податок на прибуток також знижують нам суму потенційного прибутку на 32817,6 тис. грн. та 761,28 тис грн. відповідно. Отже, тільки збільшення товарообороту позитивно впливає на зміни чистого прибутку. Інші досліджувані фактори тільки знижують його.

У 2018 році рентабельність витрат скоротилась на 92,53%, порівняно з базовим роком. Рентабельність продаж порівняно з 2017 роком зросла на 32,61%. Ці показники є свідченням того, що діяльність роботи підприємства у 2018 році була ефективнішою ніж у 2017 році.

Основним інструментом, що дозволяє виявити прибуток підприємства з метою поліпшення контролю за розміщенням та використанням всіх його ресурсів є планування товарообігу, наприклад, економіко-статистичним методом, заснований на згладжуванні даних про приріст товарообігу за ряд років, що передують планованому року. На підприємстві використовується саме такий метод і в 2019 році, в планованому періоді (2019 рік) в порівнянні зі звітним (2018 рік), товарообіг магазину повинен збільшитись згідно розрахунків в діючих цінах на 32,6% або на 351423,15 тис.грн (розрахунки проводились з економістом на підприємстві).

Таким чином, у результаті проведеного економічного аналізу підприємству можна запропонувати наступні заходи щодо нормалізації товарних запасів і підвищенню ефективності функціонування торговельної структури в цілому: розробити заходи з метою більш детального вивчення складу покупців - розробити відповідні анкети і опитувальники; впроваджувати в магазині новітні комп'ютерні програми, адаптовані спеціально під товарний асортимент, прийняти на роботу грамотного фахівця – логіста; вивчити асортиментний профіль подібних магазинів району і знайти не представлений в них товар, що користується попитом у покупців; розширювати асортимент з урахуванням торгової та виставкової площі; виявити залежані, неходові товари (за допомогою ABC- і XYZ аналізів – це матриці) та розробити заходи щодо їх збуту та нормалізації товарних запасів; регулярно розраховувати товарооборотність цих невеликих функціональних груп товарів; практикувати заміщення

товарів; визначити саму малоефективну групу товарів - ці товари не повинні більше замовлятися після їх продажу; прискорити товарооборотність - частіше дозамовляти товари в невеликій кількості, а не прагнути набрати у постачальника одноразово велику партію; здійснювати оновлюваність асортименту продукції; зібрати й опрацювати інформацію про всіх потенційних постачальників, розробити з ними оптимальні графіки постачання товарів, розрахувати частоту завезення товару, ритмічність, і оптимальну партію, відповідну товарообігу. Планується, що дані заходи дозволять знизити товарні запаси продукції, яка залежується.

Науковий керівник Краснодар Т.Л., к.е.н.,доцент

ДЖЕРЕЛА ТА ОБМЕЖЕННЯ ІНВЕСТИЦІЙНОЇ АКТИВНОСТІ В ЗАПОРІЗЬКІЙ ОБЛАСТІ

Гришко Р.С.

Таврійський державний агротехнологічний університет

Розвиток ринкової економіки та реалізації концепції децентралізації в Україні об'єктивно вимагають консолідації зусиль громади та органів місцевої влади у напрямі підвищення конкурентоспроможності регіону та реалізації цілей сталого розвитку. Від ефективності їх співпраці залежить добробут населення Запорізького краю, комфортність проживання в регіоні, що суттєво визначатиме демографічну ситуацію у майбутньому, темпи міграції населення, стан ринок праці, а також умови підприємництва та міжнародної активності регіону. Результативність цих спільних дій значною мірою обумовлена масштабами капіталовкладень,тому зростає потреба в узагальненні накопиченого досвіду у сфері інвестування, а також у вдосконаленні стратегій розвитку інвестиційної активності Запорізького регіону. Це обумовило актуальність теми.

Проблема інвестиційної активності регіону була і залишається у центрі уваги багатьох науковців, як вітчизняних (Петухової О., Бутко М., Покатаєвої К., Амплєєвої І. О., Макарій Н., Іщук С., Асаул А. та багато інших), так й іноземних (О. Йолкіної, І. Гришиної, І. Мостовщикової, Л. Салімова, С. Гілчріс, К. Хімелберг, Дж. Купер, Р. Хартмана та інших). Наукові праці цих вчених послужили теоретичною базою дослідження. Інформаційною базою виступили чинні законодавчі та нормативні документи, які регулюють інвестиційну діяльність в Україні, а також дані Державної служби статистики та Головного управління статистики у Запорізькій області.

Метою даного дослідження є систематизація джерел та обмежень інвестиційної активності в Запорізькій області. Об'єктом дослідження виступає соціально-економічна система регіону, предметом дослідження є інвестиційна активність Запорізької області.

Методологія дослідження базувалась на використанні: методу наукової абстракції (при визначенні категорій теми), порівняльного аналізу (при співставленні даних Запорізькій області з даними по Україні в цілому), економіко-статистичних методів(для оцінки рівня інвестування та його чинників), графічного та табличного методів (для наочної демонстрації динаміки інвестицій),а також методу узагальнення (при формулюванні висновків).

Новизна роботи полягає в удосконаленні змістовної характеристики інвестиційної активності, у подальшому розвитку підходів до застосування SWOT-аналізу до оцінки регіональних перспектив інвестування.

Питання залучення інвестицій у регіон набуває особливої актуальності в умовах децентралізації,адже саме наявність інвестицій значною мірою обумовлює соціально-економічну стабільність регіону, його конкурентоспроможність та економічну безпеку.